

A márciusi ifjak mindenekel?tt a sajtószabadságért harcoltak. Olyan sajtószabadságért, amelyhez a hatalomnak semmi köze. Mert csak az olyan sajtó szabad. Noha ezeket a kegyetlenül kopogós mondatokat 25 évvel ezel?tt vetette papírra Bódis Gábor, egykori hetilapunk, a Napló egyik alapítója, szavai id?szer?bbek, mint eddig bármikor.

Mivel a politikai szemétdombi kakas-hangulat a sajtónkban is érezhet?, még belegondolni is rossz, mennyire pártsemleges és politikamentes a mi vajdasági magyar tájékoztatásunk. Milyen mértékben maradhatott a maga ura? Milyen mértékben adta fel önmagát, mennyire ?rizte meg az önállóságát, a tisztánlátását és a szavahihet?ségét?

Sajtós veszteséglistánk készítéskor elmondhatjuk, hogy nagyjából lezajlott a sok évvel ezel?tt eltervezett (aljas módon kifundált) sajtó-kopasztás. A vajdasági magyar csúcspolitikai nem is csak alaposan megmetszette, hanem t?b?l nyírta, vágta el a magyar sajtó szárnyait, hogy szárnyalni, repülni már soha többé ne legyen képes. Így vált bel?le nehézkesen totyogó, örök életére földre kényszerített törpemadár.

Ugyanaz ismétl?dik újra meg újra! Id?r?l id?re bepárásodó szemekkel visszanyúlunk a múltba, annak romjain bánatosan kutakodunk, keressük, az eddig megszerzett kincseinkkel, a már meglév?vel meg nem tör?dünk, azt t?zzel-vassal irtjuk. Ha igaz, hogy a politika nem más, csak nevetséges el?nyökért való ízléstelen kufárkodás, akkor mára elég rendesen elherdáltuk mindazt, amink volt.

Sírnivaló a statisztika, de valóságos: 3 újságra meg 2 rádióra maradtunk. A televízióinkat azért nem említem, mert ketten tesznek ki talán egy felet.

Egyetlen napilapunk, az egykoron igen jó hír? Magyar Szó, nemcsak a 70. születésnapját élte meg, hanem vele együtt a tet?t?l talpig való lezüllesztést, a teljes összeomlást is. Gondos politikai igényességgel válogatott, távirányítóval vezérelt bábái addig-addig alakígtatták, költöztették, szervezgették át, hogy nagyon úgy fest: sikerült végérvényesen tönkretenni. Az a tavalyi káderkitakarítás adta meg neki a kegyelemdőfést, amely során néhány igen jó újságírónak mutatták meg – nyugodt lelkiismerettel és pironkodás nélkül –, hogy merre van a kijárat ajtó, az újságnak pedig ennyi id?s korára kellett megtapasztalnia azt a gyalázatot, hogy a példányszáma alig haladja meg a 2 ezret.

Az efféle súlyos romok alól már nem lehet élve kikerülni. A szokásos, vajdasági magyar módra történ? összefogással sikerült az egy szem napilapunkat a sírgödör szélére taszítanunk, vállveregetést érdemlünk, derekas munkát végeztünk.

Most némi iróniával mondhatnánk, hogy a Magyar Szónk szerencsére csak tetszhalott, a régi

Közzétette: Szerkesztő
2017. március 14. kedd, 21:24

városi rádióink azonban már a temetőben nyugszanak. Az önkormányzati alapítású adóink ugyanis mind egy szálig elhallgattak (ugyancsak a dicső politika jóvoltából), de már el is felejtettük, már nem haragszunk érte. Pedig pontosan tudjuk: ahol felszámolták a stúdiókat, a szerkesztőségeket, ott ezentúl még ábrándozni is kár a jövőbeni rádiózásról. S mert akad még egy kevés rombolnivaló, úgy hírlik, most majd a Tisza-menti községek rádiói kerülnek sorra, belőlük se maradjon (szó szerint) még hírmondónak se, még (h)írmagjuk se.

A terebélyes sajtócsalád sok mostoha kölyke között csak egyetlen igazi édes gyermek akad: a szabadkai Pannon RTV. Azt az egyet szoptatják, büfiztetik, pelenkázzák. Éltetik, fejlesztik, bűvítik, annak a pocakjába tömnek bele minden garast. Az elkényeztetett kicsikét nem is tejbenvajban, hanem pénzben fürdetik, és szőrből, bőrből, aranyba öltöztetik. A szabadkai politikusok lombikbíbijeként cseperedő óriáscsecsemő persze meg is hálálja a politikusatyai babusgatást – szemlátomást fejesedik, akár a káposzta. És az sem mellékes, hogy látványosan, szédületes iramban gyarapszik a hozomány.

É már megengedheti magának azt a luxust is, hogy 2 párhuzamos rádióállomást működtessen, amelyek szemrebbenés nélkül, ohne zseni ontják magukból (naná, hogy mindkét hullámhosszon!) ugyanazokat a híreket meg ugyanazt a híradót. A Pannon Rádió 2 legfrissebbként beharangozott műsorai egy részének már az elnevezése is elcsórt, az Újvidéki Rádió adás- illetve rovatcímét nyúlták le (Mozaik, Napindító), enyhe módosítással, hogy ne nagyon lógjon ki a lóláb.

Mára már odáig jutottunk, hogy tájékoztatási eszközeink annak örülnének, ha saját szájizük szerint összébbráncigálhatnák, ha kedvükre szűkíthetnék a szólásszabadság alapvonalait. Elkezdtek rettegni az olvasói/hallgatói hozzászólásoktól, nehogy azok megkarcolják, felsértsék a talpig becsületes politikai vezéreink túlérzékeny bababőrét, ne adj' Isten, még föl is szisszenjenek, midőn maradandó kárt tesz bennük az elkeseredett szitkozódás bárdolatlan, primitív formájában megnyilvánuló, áradó/tomboló komment-cunami. Pedig hol van a Nyájas Olvasó meg a Kedves Hallgató okozta kártételt? az a rombolás, pusztítás, amit a magyar napi politika visz véghez? A gáztatéket elkövetni nem vétek, de szóvá tenni, beszélni róla, egetverő nagy bűn. A politikusok hiúságát legyezgető igyekezet persze érthető: a dühös, ámdeviszont súlytalan és tehetetlen médiafogyasztó száját könnyebb befogni, mint az ártó, tolvaj politikusi kezeket lefogni.

Ha saját magunkat tartjuk fogva, hogy lehetnénk szabadok?

A hagyományos vajdasági magyar sajtó tervszerű leépítésével szinte azonos időben indult fejődésnek több internetes médium – 2 régebbi és 2 új. Felbukkanásakor mindegyiknek fontos (leginkább) hézagpótló szerepe volt. Ugyanígy közös bennük az is, hogy a korábbi tájékoztatási eszközeink úgyszólván nem vesznek róluk tudomást, ahogy a politikai hatalmasságaink nem, alighanem úgy ők sem örülnek a kicsit „másmilyen bűrszínű netes vetélytársnak”.

Érdemes lenne egyszer szemügyre venni, hogy mennyit romlott a vajdasági magyar újságírás helyzete csak az elmúlt évtizedben. Mennyit hazudunk? Megéri-e annyit hazudni? Érdemes? Kifizető? A szegénység számlájára írható-e a megalkuvás? Vagy az ezzel való érvelés, csak hamis, álságos firkászi lantpengetés? Újságíróból bűjt pártkádernek tekinthető-e az a sajtós,

aki csak pusztán propagálja a politikai maszlagot? Hogy kezdi a pályáját ma egy fiatal palánta: beáll a leghangosabb kórusba kántálni, vagy inkább megy a saját feje után?

A vajdasági magyar újságírók általában jól értesültek, sokoldalúan tájékozottak, ez viszont mégsem tükröz?dik a napi rutinmunkájuk során. Mert legtöbbször a felét se írják meg, a töredékét se dolgozzák fel annak, amit tudnak. Sokkal több információjuk van a helyi kiskirályok viselt dolgairól, az elbaltázott elvtársi döntésekről, a magyar kisember jogfosztottságáról, mint amennyit a sajtóban láttatni engednek. Ez akkor öncenzúra? A számítás vagy a félelem táplálja inkább az öncenzúrát? Mert a kett? nem ugyanaz. És melyik fajtája a veszedelmesebb? (A tavaly elhunyt Umberto Eco szerint a lojalitás erkölcsi, az igazság pedig elméleti kategória.) Ahogy a politikában, úgy a sajtóban is: az önérdek rendre fölülírja és lekörözi a közérdeket? Amikor minden pusztul, tönkremegy, akkor a túlélés a legfontosabb, az az egyedüli szempont?

Lehetséges-e, hogy csak délibábot játszik velünk ez a sokat emlegetett sajtószabadság? Létezik-e egyáltalán? A rabok legyünk-e vagy pedig szabadok-féle kérdés 1848 márciusi dilemmáját a választott politikusaink már réges-régen megválaszolták, eldöntötték helyettünk. Mi pedig nem tiltakoztunk.

Egy dolog biztos: amíg lesz politika, akad majd valamilyen sajtó is. Ahogy az is igaz, hogy amíg lesz lószar, addig lesz veréb is.

Szabó Angéla

{module [160]}

{nomultithumb}